

MAKRO GÖRÜŞ

Sanayi Üretimi

Eylül 2024

Şakir Turan

turans@tskb.com.tr

TSKB Ekonomik Araştırmalar

Eylül ayında sanayi üretimi bir miktar toparlandı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilere göre toplam sanayi üretimi aylık bazda %1,6 arttı. Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre yıllık bazda daralma Ağustos ayındaki %5,2'den %2,4'e toparlandı. Arındırılmamış verilere göre ise yıllık bazda sanayi üretimi Eylül'de %4,4 küçüldü. Önceki ay zayıf seyreten sanayi üretimi Eylül'de bir miktar toparlanırken, momentum ve yayılım göstergelerinde iyileşme kaydedildi. Aylık bazda yaşanan dalgalanmalara karşın üç aylık ortalamalar sanayideki zayıflamanın Eylül'de genele yaygın olmasa da duraksadığını gösteriyor.

Ana faaliyet kollarında Eylül'de ayrışan performanslar kaydedildi. Sermaye malı üretiminde aylık bazda büyüme %3,8'i bulurken, ara malı üretimi %3,0 arttı. Dayanıklı tüketim malı üretimi %2,9 artış kaydederken, dayanıksız tüketim malı üretimindeki aylık artış %0,6'da sınırlı kaldı. Söz konusu dönemde enerji üretimi %6,2 gerileyerek zayıf seyrini sürdürdü.

Ağustos'ta hızlı artan yüksek teknoloji ürünlerin üretimi Eylül'de gerilerken, diğer teknoloji düzeylerinde üretim değişen oranlarda arttı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilere göre, yüksek teknoloji ürünlerin imalatı Eylül'de aylık bazda %3,1 daraldı. Orta-yüksek teknoloji ürünlerin üretimi aylık bazda %5,7 arttı ve üç aydır devam eden daralmayı sonlandırdı. Düşük teknoloji ürünlerin imalatı bir önceki aya göre %1,7 artarken, orta-düşük teknoloji ürünlerin imalatında üretim artışı sadece %0,2 olarak gerçekleşti. Bununla birlikte, yıllık bazda değişimlerin üç aylık ortalamaları orta-yüksek teknoloji ürünlerinde daralmanın derinleştiğini, diğerlerinin ise dipten dönüş sergilediğini gösterdi.

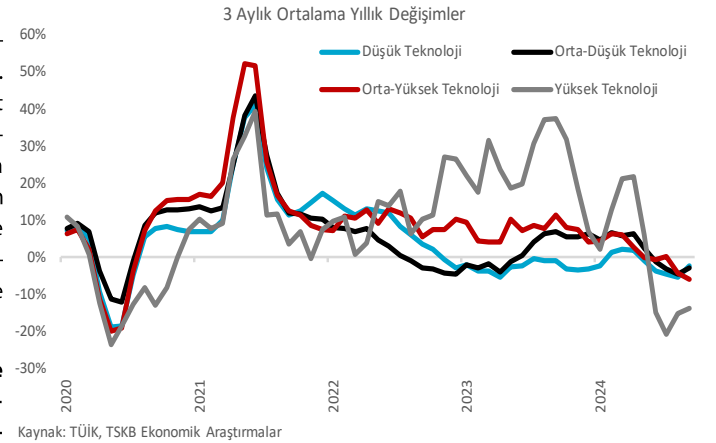
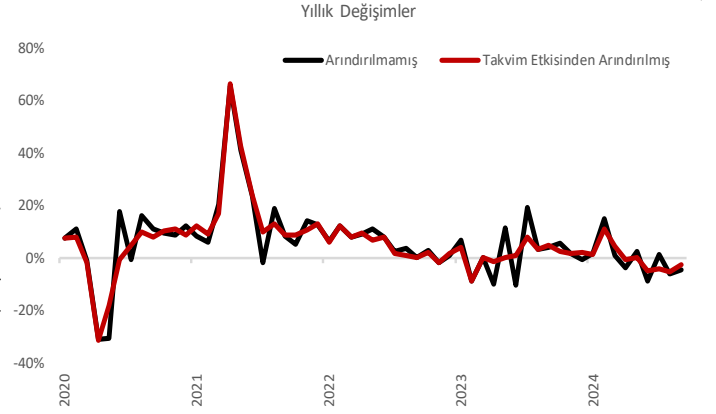
İmalat sanayi alt faaliyet kollarının üçte ikisinde üretim arttı. Alt faaliyet kolları içerisinde üretim en sert %20,9 ile kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatında daraldı. Ardından diğer ulaşım araçları imalatı (%9,3) ve kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması (%4,4) zayıf seyreten faaliyet kolları olarak sıralandı. Gıda ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı da zayıf seyreten faaliyet kolları arasında yer aldı. Üretimin en hızlı arttığı faaliyet kolu ise %18,6 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı oldu. Bunu %10,1 ile motorlu kara taşıtları ve %6,4 ile fabrikasyon metal ürünlerin imalatı takip etti. Giyim ve tekstilin yanında elektrikli teçhizat imalatı da artışlar kaydederek toplam sanayi üretimine anlamlı katkılar yaptılar. Bu sonuçlarla toplam 24 alt faaliyet kolunun 16'sında üretim artarken, medyan üretim değişimi gibi istatistikler ile yayılım göstergelerinde bir miktar toparlanma kaydedildi.

Eylül'deki bu toparlanmaya rağmen, sanayi üretimi üçüncü çeyrek genelinde zayıf bir performans kaydetti. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış veriler bir önceki çeyreğe göre toplam sanayi üretiminin %1,3 daraldığını gösterdi. Takvim etkisinden arındırılmış veriler ikinci çeyrekte %1,9 olan daralmanın %3,9'a derinleştiğini gösterdi. Arındırılmamış verilere göre ise, sanayide daralma ikinci çeyrekteki %3,2'den %2,9'a geldi.

Para politikasının iç talep üzerindeki sınırlayıcı etkileri devam ederken, öncü göstergeler dış talepteki oynaklıkla birlikte karışık bir tablo çizdi. Ekim ayında imalat satın alma yöneticileri endeksi (PMI) bir miktar toparlansa da daralma bölgesinde kalmayı sürdürdü. İmalat sanayi kapasite kullanım oranı ve güven endekslerinde toparlanma devam etti. Ara malı ithalatında gerileme hız kesse de yatırım malı ithalatı yeniden zayıfladı. İhracat iklim endeksi ve ihracat öncü verileri ise pozitif bir tablo çizdi. Kısa vadede finansal koşullardaki sıkılık ile borçlanma maliyetlerindeki yüksek seviyelerin etkilerinin iç talebi sınırlamaya devam edeceğini düşünüyoruz. Dış talebin ise dalgalı bir seyrile de olsa büyüme üzerindeki aşağı yönlü riskleri kısmen dengeleyebileceğini değerlendiriyoruz. 2024'ün kalan döneminde gayri safi yurtiçi hasıla (GSYH) büyümesinin ilk yarıdan daha zayıf kalabileceği ve yıl genelinde büyümenin %3,0 seviyesinde gerçekleşeceği öngörümüzü koruyoruz. 2025 yılının ilk yarısında aktivitede zayıf seyrin sürebileceğini, ikinci yarıda kaydedilecek toparlanma ile yıl genelinde büyümenin %3,3 seviyesinde olacağını tahmin ediyoruz.

Sanayi Üretimi Eylül Ayı Sonuçları				
	Aylık Değişim (Mev. Arınd.)	Momentum (3 Aylık Ort. Değişim)	Yıllık Değişim (Takvim Etk. Arınd.)	Yıllık Değişim (Arındırılmamış)
Sanayi Üretimi	1.6%	0.1%	-2.4%	-4.4%
İmalat Sanayi	1.8%	0.3%	-2.5%	-4.7%
Ara Malı Üretimi	3.0%	1.1%	-1.2%	-3.5%
Dayanıklı Tüketim Malı	2.9%	1.7%	-1.1%	-4.5%
Dayanıksız Tüketim Malı	0.6%	0.6%	-1.0%	-3.3%
Enerji	-6.2%	-3.7%	-2.2%	-2.3%
Sermaye Malı Üretimi	3.8%	-0.7%	-6.3%	-8.3%

Kaynak: TÜİK, TSKB Ekonomik Araştırmalar

TSKB

Danışmanlık Hizmetleri Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr
MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81
FINDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE

tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2024 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası
www.tskb.com.tr

T: +90 212 334 50 50 F: +90 212 334 52 34

E: info@tskb.com.tr

